

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра прикладної лінгвістики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 1 від 19.09 2018 р.

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

Галузевий машинний переклад

Підготовки Магістра

галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальності 035 Філологія

Освітньої програми (Спеціалізації) Прикладна лінгвістика

Луцьк – 2018

Програма навчальної дисципліни «Галузевий машинний переклад»
підготовки магістра, галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальності 035
Філологія, за освітньою програмою «прикладна лінгвістика».

Розробник: к.філол.н., доцент кафедри прикладної лінгвістики Добжанська-
Найт Н. І.

Рецензент: к.філ.н., доцент кафедри прикладної лінгвістики Палійчук А. Л.

**Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри
прикладної лінгвістики**

протокол № 1 від 30.08 2018 р.

Завідувач кафедри: (підпис) (_____) (Біскуб І. П.)

**Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією
факультету іноземної філології**

протокол № 1 від 30.08 201_ р.

Голова науково-методичної
комісії факультету (підпис) (Павлюк А. Б.)

**Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки**

© Добжанська-Найт Н. І., 2018 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни подається згідно з навчальним планом спеціальності і представляється у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 0203 Гуманітарні науки Напрямок: 035 Філологія Освітня програма: прикладна лінгвістика	Нормативна/Вибіркова
Кількість годин/кредитів __120__ / __4__		Рік навчання __2__
		Семестр __3__ -ий__
		Лекції __24__ - год.
		Практичні (семінарські) 12__ год.
		Лабораторні __ - __ год.
ІНДЗ: немає	Індивідуальні __ - __ год.	
	Самостійна робота 76 год.	
	Консультації __8__ год.	
		Форма контролю: залік

Заочна форма навчання

Таблиця 1а

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 0203 Гуманітарні науки Напрямок: 035 Філологія Освітня програма: прикладна лінгвістика	Нормативна/Вибіркова
Кількість годин/кредитів __120__ / __4__		Рік навчання __2__
		Семестр __3__ -ий__
		Лекції __16__ - год.
		Практичні (семінарські) 4__ год.
		Лабораторні __ - __ год.
ІНДЗ: немає	Індивідуальні __ - __ год.	
	Самостійна робота 84 год.	
	Консультації __16__ год.	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Метою викладання навчальної дисципліни “Галузевий машинний переклад” є аналіз засобів машинного перекладу, доступних сучасним користувачам, зокрема тих, що спеціалізуються на вузькогалузевому перекладі у найпоширеніших галузях (юриспруденція, бізнес, медицина, культура тощо), а також удосконалення досвіду роботи з такими перекладачами, що включає формування тематичних словників та редагування перекладів.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Галузевий машинний переклад” є:

- Ознайомити студентів з основними підходами до та напрямками роботи машинного перекладу та спеціальною термінологією;
- показати основні критерії оцінювання якості роботи автоматизованих перекладачів, і на цій основі навчити студентів використовувати знання для вирішення практичних завдань;
- розкрити суть основних підходів до оптимізації роботи галузевих перекладачів;
- спрямувати студентів на пошук та добірку вокабуляру під час практичної роботи з автоматизованими перекладачами;
- сформувати у студентів під час практичних занять професійні вміння з редагування машинного перекладу, необхідні для плідної роботи у сфері галузевого перекладу;
- залучити майбутніх перекладачів до опрацювання спеціальної наукової літератури, що має стати джерелом постійної роботи над собою з метою підвищення рівня професійної кваліфікації.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

Студенти повинні знати:

знати:

- 1) основні підходи до та напрямки роботи машинного перекладу;
- 2) спеціальну термінологію галузевого машинного перекладу;
- 3) основні критерії оцінювання якості роботи автоматизованих перекладачів;

- 4) способи оптимізації роботи галузевих перекладачів;
- 5) переваги і недоліки роботи різних автоматизованих засобів галузевого машинного перекладу.

уміти:

- 1) працювати з автоматизованими перекладачами у спеціалізованих галузях;
- 2) здійснювати фахову оцінку якості роботи машинних перекладачів;
- 3) складати спеціалізовані галузеві глосарії для машинного перекладу;
- 4) здійснювати професійне редагування машинного перекладу спеціалізованих текстів у різних галузях.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна складається з одного змістового модуля. Структура навчальної дисципліни представляється у вигляді таблиці 2.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ	Сам. роб.	Конс
Змістовий модуль					
Тема 1. Subject and goals of narrow domain machine translation. Terminology of narrow domain machine translation.	9,5	2	0,5	6	1
Тема 2. Uses of narrow domain machine translation. Applications of narrow domain machine translation.	9,5	2	0,5	6	1
Тема 3. Approaches to machine translation in special domain. Machine translation versus human translation. Role of translator.	9,5	2	0,5	6	1
Тема 4. Translator's tools. Online translating services, their typology. Multilingual translators. Language choice. Domain choice. Website-specific translation services.	11,5	2	0,5	8	1
Тема 5. Advantages and disadvantages of different translating services in specific domains.	25	6	4	14	1

Таблиця 2а (заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ	Сам. роб.	Конс
Змістовий модуль					
Тема 1. Subject and goals of narrow domain machine translation. Terminology of narrow domain machine translation.	8,5	1	0,5	7	
Тема 2. Uses of narrow domain machine translation. Applications of narrow domain machine translation.	8,5	1	0,5	7	
Тема 3. Approaches to machine translation in special domain. Machine translation versus human translation. Role of translator.	8,5	1	0,5	7	
Тема 4. Translator's tools. Online translating services, their typology. Multilingual translators. Language choice. Domain choice. Website-specific translation services.	10,5	1	0,5	9	
Тема 5. Advantages and disadvantages of different translating services in specific domains.	19,5	4	0,5	15	
Тема 6. Methods of optimization of machine translation.	9,5	2	- 0,5	7	
Тема 7. Machine translation quality evaluation in different narrow domains.	25,5	4	0,5	21	
Тема 8. Post-editing and its peculiarities.	13,5	2	0,5	11	
Всього за модулем					
Всього годин:	104	16	4	84	

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота включає роботу з мовним матеріалом з різних галузей, переклад програмних текстів онлайн-перекладачами та їх пост-редагування, оцінку якості їх роботи студентами, порівняльний аналіз роботи онлайн-перекладачів, а також складання словничків-глосаріїв з кожної галузі дисципліни.

Завдання для самостійної роботи:

№ з/п	Текст	Кількість годин (денна/заочна форми)
1	Contract. Translation from English into Ukrainian and Ukrainian into English. Glossary of terms.	10/11
2	Translating business correspondence. Glossary of terms.	6
3	Legal translation. Universal Declaration of Human Rights (English into Ukrainian and Ukrainian into English). Glossary of terms.	10/11
4	Medical translation. Medical documents. Instructions to medicines.	8/10
5	Economics. Translation of an article from "The Economist." Glossary of terms.	8/10
6	Science news. Article and glossary of terms.	6/7
7	Translating technical instructions to gadgets (English into Ukrainian and Ukrainian into English).	10/11
8	Religion. Article and glossary of terms.	6
9	Music and art. Article and glossary of terms.	6
10	Tourism and traveling. Article and glossary of terms.	6
	Разом	76/84

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У цьому розділі вказуються принципи визначення рейтингової оцінки за 100-бальною шкалою. Розподіл балів між окремими модулями-здійснюється в залежності від питомої ваги модуля в заліковому кредиті. Формою підсумкового контролю знань студентів є модульна контрольна робота (МКР). Форма проведення МКР – письмова (тестування). Розподіл балів залежить від структури залікового кредиту.

Дисципліна складається з одного змістового модуля та її вивчення не передбачає виконання ІНДЗ (табл. 4). Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
2. модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Таблиця 4

Поточний контроль (маx = 40 балів)								Модульний контроль (маx = 60 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1								Модуль 2	
Змістовий модуль								МКР	
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	60	100
5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання

Таблиця 6

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 – 81	Добре	
67 – 74	Задовільно	
60 – 66	Достатньо	Незараховано (з можливістю повторного складання)
1 – 59	Незадовільно	

Підсумковий контроль здійснюється у формі модульної контрольної роботи та заліку в 3 семестрі.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Попов С. А., Жукова Е. Ф. Современные системы автоматизированного перевода. Монография. Великий Новгород, 2014. – 242 с.
2. Bungum, Lars and Camback, Bjorn. A Survey of Domain Adaptation in Machine Translation Towards a Refinement of Domain Space // India-Norway Workshop on Web Concepts and Technologies, Trondheim, Norway, October 3rd, 2011. – 2011. – 8 p. Режим доступу: <https://www.sics.se/~gamback/publications/inwwct11.pdf>
3. Carpuat, Marine, Hal Daume II and others. Domain Adaptation for Machine Translation: Final report. December 24, 2012. – 60 p. Режим доступу: http://www.umiacs.umd.edu/~hal/damt/DAMT_final_report.pdf

4. Formiga, Lluís et al. Leveraging Online User Feedback to Improve Statistical Machine Translation// Journal of Artificial Intelligence Research. # 54. September 2015. Pp. 159 – 192.
5. Garcia, Ignacio. Cloud Marketplaces: Procurement of Translators in the Age of Social Media// The Journal of Specialized Translation. Issue 23. January 2015. – Pp. 18 – 38. Режим доступа: http://www.jostrans.org/issue23/art_garcia.pdf
6. Hal Daume III and Jagadeesh Jagarlamudi. Domain Adaptation for Machine Translation by Mining Unseen Words// Pp. 407 – 412. Режим доступа: http://www.umiacs.umd.edu/~jags/pdfs/lexical-adapt_short.pdf
7. Hildebrand, A. S., Eck M., Vogel, S. and Waibel A. Adaptation of the Translation Model for Statistical Machine Translation Based on Information Retrieval// EAMT 2005 Conference Proceedings, 2005. – Pp. 133 – 141.
8. Inkhireeva T. A., Sultanbekova M. K. Machine Translation in Learning Language for Specific Purposes// Tomsk, Tomsk Polytechnic University, 2016. – Pp. 138 – 140.
9. Lozynska, Olga and Davydov, Maksym. Development of Rules for Machine Translation of Ukrainian Sign Language based on its Syntax Investigation// Режим доступа: http://science.lp.edu.ua/sites/default/files/Papers/30_english_article.pdf
10. Micher, Jeffrey. Improving Domain-specific Machine Translation by Constraining the Language Model// Army Research Laboratory. ARL-TN-0492. July 2012. - Режим доступа: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=i&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwiivcXig6PPAhWLHpoKHAcYBpOOFggfMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.dtic.mil%2Fcgi-bin%2FGetTRDoc%3FAD%3DADA568649&usg=AFOjCNFT5P2Z_zHeBSbmTpYXciEBF21zhO&bvm=bv.133387755.d.bGs&cad=ria
11. Pinnis, Marcis and Skadins, Raivia. MT Adaptation for Under-Resourced Domains – What Works and What Not// Human Language Technologies – The Baltic Perspective . A. Tavast et al. (Eds)., 2012. – Pp. 176 – 184.

12. Sumita, Eiichiro. Multi-Lingual Translation Technology. Special-Purpose System for Multi-Lingual High-Quality Translation// Journal of the National Institute of Information and Communications Technology. Vol. 59 Nos. ¾ 2012. – Pp. 35 – 39.

13. Volk, Martin, del Pozo, Aranza and Agerri, Rodrigo. Multilingual Subtitling in the Age of Google Translate// Режим доступа:

http://www.academia.edu/914817/Multilingual_subtitling_in_the_age_of_Google_Translate

14. Zaretskaya, Anna, Gloria Corpas Pastor and Miriam Seghiri. A Quality Evaluation Template for Machine Translation// Translation Journal. January 2016.

Режим доступа: <http://translationjournal.net/January-2016/a-quality-evaluation-template-for-machine-translation.html>